

**КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА;
СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА;
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ**

УДК 343.1(477)

DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2023.2.49>

Раїса Михайлівна Балац,

Харківський національний університет внутрішніх справ (ад'юнкт);



<https://orcid.org/0000-0002-5871-8344>,

e-mail: balac.raisa2016@gmail.com

**СТАНДАРТИЗАЦІЯ ДОКАЗУВАННЯ СЛІДЧИМ СУДДЕЮ ПРИ
РЕАЛІЗАЦІЇ НИМ ПОВНОВАЖЕНЬ З РОЗГЛЯДУ КЛОПОТАНЬ ПРО
НАДАННЯ ДОЗВОЛУ НА ПРОВЕДЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДІЙ**

На підставі сучасних досягнень вітчизняної науки кримінального процесу та розвитку теорії доказування у кримінальному провадженні, зокрема її стандартизації, розглянуто теоретичні передумови стандартизації доказування слідчим суддею при розгляді клопотань про надання дозволу на проведення процесуальних дій, а також співвідношення функцій і повноважень слідчого судді. Надано авторське визначення стандартів доказування у кримінальному процесі. Визначено коло стандартів доказування, якими повинен керуватися слідчий суддя під час розгляду клопотань про надання дозволу на проведення процесуальних дій.

Ключові слова: слідчий суддя, стандарти доказування, розгляд клопотань, процесуальні дії.

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

Як і будь-яка процесуальна, діяльність слідчого судді щодо розгляду клопотань про надання дозволу на проведення процесуальних дій здійснюється у формі доказування. Останнім часом увагу вітчизняних науковців у сфері кримінального процесу привертає проблема стандартів доказування під час кримінального провадження. Зокрема, як зазначає з цього приводу Г. Р. Крет, «на сучасному етапі розвитку вітчизняного кримінального процесуального законодавства вагоме значення надається стандартам доказування як системі нормативно закріплених і сформованих у судовій практиці правил, що забезпечують формування суб'єктом доказування достатньої сукупності належних, допустимих і достовірних доказів та досягнення за результатами їх оцінки рівня переконання, необхідного для прийняття

відповідного процесуального рішення» [1, с. 132]. На нашу думку, поштовхом для нового витка наукових пошуків у цьому напрямі стало ухвалення у 2012 році Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) та нормативна формалізація законодавцем положень про необхідність дотримання таких стандартів доказування, як «достатні підстави», «обґрунтована підозра» та «поза розумним сумнівом», при прийнятті суб'єктами владних повноважень процесуальних рішень.

Водночас деякі вітчизняні науковці виокремлюють на порядок ширше коло стандартів доказування, що мають місце у кримінальному процесі, які прямо не зазначаються за текстом КПК України.

У зв'язку із цим постає питання щодо визначення кола тих стандартів доказування, які підлягають застосуванню слідчим суддею під час розгляду клопотань про надання дозволу на проведення процесуальних дій.

Стан дослідження проблеми

Вагомий внесок у розроблення теоретичних основ стандартизації доказування у кримінальному судочинстві зробили такі науковці, як В. В. Вапнярчук, І. В. Глов'юк, В. А. Завтур, О. В. Капліна, С. О. Ковальчук, В. І. Маринів, В. Т. Нор, М. А. Погорецький, В. О. Попелюшко, Х. Р. Слюсарчук, А. С. Степаненко, В. М. Трофименко, О. Г. Шило, М. Є. Шумило та ін. Проте, незважаючи на вагомий досягнення наукових розробок у цій царині знань, особливості стандартизації доказування слідчим суддею при розгляді клопотань про надання дозволу на проведення процесуальних дій майже не досліджувалися.

Мета і завдання дослідження

За мету дослідження поставлено сформулювати на основі теоретичних положень про поняття та види стандартів доказування у кримінальному судочинстві види й особливості застосування стандартів доказування слідчим суддею під час розгляду клопотань про надання дозволу на проведення процесуальних дій. Мета дослідження досягається шляхом поступового виконання таких завдань: 1) аналіз наявних у фаховій літературі підходів до розуміння стандартів доказування у кримінальному процесі та їх різновидів; 2) надання авторського визначення поняття «стандарті доказування у кримінальному процесі»; 3) визначення кола стандартів доказування та особливостей їх застосування слідчим суддею при реалізації ним повноважень з розгляду клопотань про надання дозволу на проведення процесуальних дій.

Наукова новизна дослідження

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що: 1) набуло подальшого розвитку розуміння співвідношення понять «функції» та

«повноваження слідчого судді», наголошено, що ці поняття є різнорівневими, повноваження мають факультативне, допоміжне значення щодо функції; 2) надано авторське визначення поняття «стандарти доказування» як сукупності правил, що ними повинен керуватися суб'єкт кримінального провадження, які забезпечують формування в нього рівня переконання, необхідного для прийняття законного й обґрунтованого рішення; 3) зазначено, що під час розгляду клопотань про проведення процесуальних дій (залежно від виду процесуальної дії) слідчий суддя повинен керуватися такими стандартами доказування, як «достатні підстави», «обґрунтована підозра» та «поза розумним сумнівом».

Виклад основного матеріалу

У науковій літературі приділялося багато уваги функціональному призначенню й повноваженням слідчого судді та визначенню кола його повноважень шляхом аналізу положень кримінального процесуального законодавства та судової практики. Вже усталеною є позиція, згідно з якою розгляд клопотань про надання дозволу на проведення процесуальних дій вважається одним із різновидів повноважень слідчого судді, спрямованих на реалізацію ним функції судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні. Хоча слід звернути увагу на те, що законодавець при визначенні поняття «слідчий суддя» як суб'єкта кримінального провадження не застосовує категорію «функція», а послуговується поняттям «повноваження зі здійснення судового контролю» (п. 18 ч. 1 ст. 3 КПК України). Цілковито зрозуміло, що вказані поняття є різнорівневими, коли за характером взаємозв'язків повноваження мають факультативне, допоміжне значення щодо функції. Йдеться про такий їхній зв'язок, де функція судового контролю знаходить свою практичну реалізацію через наявність певного кола повноважень слідчого судді та через їх здійснення під час кримінального провадження. Сама собою функція не може бути реалізована за відсутності повноважень, встановлених законом. Водночас вона має визначальний та спрямовуючий характер щодо повноважень слідчого судді та лежить в основі визначення їхнього змісту й напрямку їхньої практичної реалізації.

Процесуальна функція слідчого судді, на думку Ю. В. Скрипіню, полягає в забезпеченні законності й обґрунтованості обмеження конституційних прав і свобод людини. Щодо зазначеної функції вчена виокремлює два напрями: 1) недопущення протиправного та необґрунтованого обмеження прав і свобод людини (превентивний напрям); 2) відновлення порушених прав і свобод людини [2, с. 60–61].

Отже, розгляд клопотань про надання дозволу на проведення процесуальних дій є різновидом повноважень слідчого судді, спрямованих на реалізацію ним функції судового контролю за дотриманням прав,

свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні. Слід також враховувати, що зазначене повноваження слідчого судді не є єдиним. Повноваження слідчого судді, спрямовані на реалізацію ним функції судового контролю, становлять собою відокремлену групу або комплекс. Зокрема, до цієї групи в літературі відносять: а) вирішення питання про застосування заходів кримінально-процесуального примусу; б) розгляд скарг на дії (бездіяльність) й рішення особи, яка провадить дізнання, слідчого та прокурора; в) розгляд подання органу дізнання, слідчого чи прокурора про проведення слідчих дій, що обмежують конституційні права людини і громадянина; г) інші процесуальні повноваження (зокрема ті, що спрямовані на забезпечення процесуальних прав учасників кримінального провадження) [3, с. 6, 9–10, 15].

Хибним вбачається підхід, коли в літературі виокремлюють групу повноважень слідчого судді зі здійснення судового контролю. Так, С. В. Нагачевський надає таку класифікацію повноважень слідчого судді: 1) дозвільні повноваження, спрямовані на вирішення питань про проведення слідчих (розшукових) дій, що обмежують конституційні права і свободи людини та громадянина; 2) повноваження із забезпечення законності та обґрунтованості застосування стороною обвинувачення заходів кримінального процесуального примусу; 3) повноваження зі здійснення судового контролю (у вузькому розумінні); 4) повноваження із забезпечення доказів під час кримінального провадження; 5) повноваження у сфері міжнародного співробітництва; 6) допоміжні повноваження [4, с. 308].

На нашу думку, згаданий підхід до групування повноважень слідчого судді базується на помилковому розумінні співвідношення його функцій та повноважень слідчого. Нагадаємо, що повноваження є засобом реалізації функції будь-якого суб'єкта, ці поняття є різнорівневими. У цьому ж разі вчений функцію прирівнює до повноважень, які спрямовані на її реалізацію. Зокрема, повноваження щодо вирішення питань про проведення слідчих (розшукових) дій, що обмежують конституційні права і свободи людини та громадянина, і повноваження із забезпечення законності та обґрунтованості застосування стороною обвинувачення заходів кримінального процесуального примусу спрямовані на практичну реалізацію функції судового контролю. Та й самі повноваження зі здійснення судового контролю науковцем визначаються як «здійснювана у встановленому кримінальним процесуальним законом порядку діяльність слідчого судді з розгляду та вирішення скарг на дії, бездіяльність, рішення слідчого, прокурора, а також перевірка слідчим суддею законності рішення про провадження процесуальної дії» [4, с. 306]. Скоріше, слід вести мову про повноваження слідчого судді з: 1) розгляду та

вирішення скарг на дії, бездіяльність, рішення слідчого, прокурора; 2) перевірки слідчим суддею законності рішення про провадження процесуальних дій як окремі групи повноважень, які разом з іншими спрямовані на практичну реалізацію функції слідчого судді із судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні.

Слід не погодитись і з позицією інших науковців, які розмежовують функції охорони і захисту конституційних прав осіб у кримінальному провадженні та судовому контролю. Зокрема, зазначається, що функція захисту є самостійною (окремою) функцією, яка полягає в перевірці процесуальних дій та рішень осіб, які здійснюють провадження у справі за скаргами учасників процесу [5, с. 65]. Вбачається, що другий із згаданих напрямів діяльності слідчого судді, зокрема перевірка процесуальних рішень, дій та бездіяльності учасників кримінального провадження, сторони обвинувачення, спрямована на захист конституційних прав і свобод інших учасників кримінального провадження від свавільного їх обмеження.

Отже, розгляд клопотань про надання дозволу на проведення процесуальних дій слід відносити до категорії повноважень, спрямованих на реалізацію слідчим суддею своєї законної функції судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні.

Як зазначалось раніше, в науковій літературі виокремлюють на порядок ширше коло стандартів доказування, що мають місце у кримінальному процесі, ніж ті, які прямо передбачені КПК України. Так, Х. Р. Слюсарчук наголошує на існуванні таких стандартів, як «обґрунтована підозра», «достатня підстава» («ймовірна причина»), «переконання за більшої вірогідності», «вагоме переконання» та «поза розумним сумнівом» [6, с. 19]. В. В. Вапнярчук стверджує, що існують такі стандарти доказування у кримінальному процесі: «на перший погляд», «за зовнішніми ознаками явищ», «ймовірне припущення», «вагоме переконання», «обґрунтоване припущення», «поза розумними сумнівами» [7, с. 155–157]. Інша група науковців виокремлюють у чинному КПК України три стандарти доведення: «обґрунтована підозра», «переконання поза розумним сумнівом» та «достатні підстави/докази» [8, с. 9]. І. В. Гловюк та А. С. Степаненко наголошують на доцільності виокремлення такого стандарту доказування, як «розумно вважати» або «розумні/обґрунтовані підстави вважати» [9, с. 15]. Так само Г. А. Крет провела систематизацію стандартів доказування у кримінальному провадженні, запропонувавши їх поділу на дві групи. Перша група – коло стандартів, які застосовуються до процедури прийняття процесуальних рішень, послуговування якими повинно гарантувати формування в суб'єкта кримінальної процесуальної

діяльності необхідного рівня переконання для прийняття рішення. Друга група – це комплекс вимог, які забезпечують формування достатньої сукупності належних, допустимих і достовірних доказів. Такі стандарти також пропонується поділяти на: стандарти формування показань, речових доказів, документів, висновків експерта [1, с. 139].

Подальше визначення типу стандартів доказування, якими повинен послуговуватися слідчий суддя під час ухвалення рішення про надання дозволу на проведення процесуальних дій, потребує також звернення до змісту поняття «стандарт доказування», його визначення в літературі. Зокрема зазначається, що він являє собою певний рівень переконання суб'єкта кримінального процесу, наявність якого є необхідною для ухвалення обвинувального вироку або прийняття іншого рішення: поточного чи підсумкового [10]. Б. М. Ратушна стверджує, що це поняття слід трактувати як «певну умовну межу, за якою якісна характеристика знань, отриманих судом у процесі розгляду справи, переходить у таку їх якість, що дає підстави суду ухвалити, на його думку, правосудне рішення» [11, с. 284]. А. С. Степаненко пов'язує стандартизацію процесу доказування з реалізацією стороною кримінального провадження переконання до визначеного кримінальним процесуальним законом рівня через подання доказів і переконанням за допомогою них судді чи присяжного в існуванні певного факту (фактів) [12, с. 8].

Х. Р. Слюсарчук пропонує розглядати стандарти доказування в широкому та вузькому значеннях. У широкому розумінні зміст стандартів доказування охоплює собою переконання всіх уповноважених законом державних органів та осіб, які ведуть кримінальне провадження, на прийняття необхідного рішення. У вузькому ж значенні стандарти доказування зводяться лише до судового переконання, яке формується за результатами судового розгляду виключно в судді та (або) присяжних з дотриманням принципу змагальності у кримінальному провадженні. Стандарти доказування розглядаються як «закріплені у кримінальному процесуальному законодавстві та правових позиціях вищих судових інстанцій правила, які охоплюють кількісну та якісну складову доказування і виконання яких стороною обвинувачення (в окремих випадках також стороною захисту) забезпечує рівень переконання (переконаності), придатний для ухвалення процесуальних рішень, що обмежують права та свободи особи у кримінальному провадженні» [13, с. 2–6].

Так само В. П. Вапнярчук визначає стандарти доказування як «певний орієнтир, оптимальний рівень вимог, що свідчить про достатність знань як в об'єктивному (певна сукупність доказів), так і в суб'єктивному (певний рівень переконаності) аспекті для прийняття відповідного процесуального рішення» [7, с. 146].

Аналіз цитованих дефініцій поняття «стандарти доказування» дозволяє дійти висновку, що у вітчизняній науці формується загальний підхід до їх розуміння: 1) рівень переконання суб'єкта кримінального процесу, наявність якого є необхідним для ухвалення процесуального рішення; 2) правила, виконання яких забезпечує формування в суб'єкта кримінального процесу рівня переконання, необхідного для ухвалення процесуальних рішень; 3) достатній рівень знань, що дає підстави суб'єкту кримінального процесу ухвалити, на його думку, правосудне рішення; 4) рівень вимог, що вказує на достатність знань для прийняття процесуального рішення. Таким чином, у найбільш усіченому розумінні стандарти доказування – це рівень переконання, правила, рівень вимог, знань. Єдине зауваження, яке слід висловити щодо окреслених визначень, полягає в тому, що цитовані науковці вказують на прийняття процесуальних рішень. Проте процесуальні рішення з точки зору їх законності та обґрунтованості бувають протилежними. На нашу думку, головною метою стандартизації доказування є встановлення правил для прийняття не просто процесуальних рішень, а й таких, які відповідають вимогам законності й обґрунтованості.

Спробуємо уніфікувати зазначені підходи. На наш погляд, стандарти доказування слід розглядати як сукупність правил, якими повинен послуговуватися суб'єкт кримінального провадження під час прийняття процесуального рішення і які забезпечують формування в нього рівня переконання, необхідного для відповідності такого рішення критеріям законності та обґрунтованості. Стандарт доказування не слід розглядати як рівень переконання або як рівень знань. Найімовірніше, вони є кінцевим результатом доказування із дотриманням стандартів цієї діяльності. Тобто стандарти доказування – це правила, дотримання яких забезпечує формування в суб'єкта доказування рівня знань або переконання для винесення законного та обґрунтованого рішення.

Отже, розгляд клопотань про надання дозволу на проведення процесуальних дій здійснюється слідчим суддею у формі доказування і як діяльність потребує дотримання стандартів її здійснення (доказування). Ми погоджуємось із позицією тих науковців, які виокремлюють такі види стандартів доказування у вітчизняному кримінальному процесі, як «обґрунтована підозра», «переконання поза розумним сумнівом» та «достатні підстави».

Прийняття рішень слідчим суддею щодо надання дозволів на проведення слідчих (розшукових) дій має здійснюватися із застосуванням стандарту доказування «достатні підстави». Це впливає із самого змісту положень КПК України, які регулюють зазначені процедури. Наприклад, згідно з пунктами 1, 2 ч. 5 ст. 234 КПК України «слідчий

суддя відмовляє у задоволенні клопотання про обшук, якщо *прокурор, слідчий не доведе наявність достатніх підстав* (курсив наш. – Р. Б.) вважати, що: 1) було вчинено кримінальне правопорушення; 2) відшукувані речі і документи мають значення для досудового розслідування».

Так само й відповідно до ч. 3 ст. 248 КПК України «слідчий суддя постановляє ухвалу про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії, якщо *прокурор, слідчий доведе наявність достатніх підстав вважати* (курсив наш. – Р. Б.), що: 1) вчинене кримінальне правопорушення відповідної тяжкості; 2) під час проведення негласної слідчої (розшукової) дії можуть бути отримані докази, які самостійно або в сукупності з іншими доказами можуть мати суттєве значення для з'ясування обставин кримінального правопорушення або встановлення осіб, які вчинили кримінальне правопорушення».

Так само відповідно до пунктів 1, 2 ч. 5 ст. 163 КПК України «слідчий суддя, суд постановляє ухвалу про надання тимчасового доступу до речей і документів, якщо *сторона кримінального провадження у своєму клопотанні доведе наявність достатніх підстав вважати* (курсив наш. – Р. Б.), що ці речі або документи: 1) перебувають або можуть перебувати у володінні відповідної фізичної або юридичної особи; 2) самі по собі або в сукупності з іншими речами і документами кримінального провадження, у зв'язку з яким подається клопотання, мають суттєве значення для встановлення важливих обставин у кримінальному провадженні».

При прийнятті рішення про арешт майна слідчий суддя також повинен керуватися цим стандартом доказування. Зокрема, відповідно до ч. 3 ст. 170 КПК України «у випадку, передбаченому пунктом 1 частини другої цієї статті, арешт накладається на майно будь-якої фізичної або юридичної особи за наявності достатніх підстав вважати, що воно відповідає критеріям, зазначеним у статті 98 цього Кодексу».

Це стосується й процедури вирішення питання про надання слідчим суддею дозволу на затримання особи з метою її приводу. Так, у п. 1 ч. 4 ст. 189 КПК України йдеться, що «слідчий суддя, суд відмовляє у наданні дозволу на затримання підозрюваного, обвинуваченого з метою його приводу, якщо прокурор не доведе, що зазначені у клопотанні про застосування запобіжного заходу обставини вказують на наявність підстав для тримання під вартою підозрюваного, обвинуваченого, а також є *достатні підстави* (курсив наш. – Р. Б.) вважати, що: 1) підозрюваний, обвинувачений переховується від органів досудового розслідування чи суду».

Вимога щодо застосування вказаного стандарту прямо передбачена і при вирішенні слідчим суддею питання про застосування

окремих заходів забезпечення кримінального провадження. Зокрема, відповідно до ч. 1 ст. 152 КПК України «слідчий суддя відмовляє у задоволенні клопотання про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом, якщо *слідчий, прокурор не доведе наявність достатніх підстав вважати* (курсив наш. – Р. Б.), що такий захід необхідний для припинення кримінального правопорушення чи запобігання вчиненню іншого...».

Таким чином, можна констатувати, що законодавець прямо вказує, що застосування стандарту доказування «достатні підстави» є обов'язковим при розгляді слідчим суддею клопотань про надання дозволу на проведення таких процесуальних дій: 1) окремих слідчих (розшукових) дій; 2) негласних слідчих (розшукових) дій; 3) окремих заходів забезпечення кримінального провадження; 4) запобіжних заходів.

Водночас кримінальний процесуальний закон вимагає застосування слідчим суддею стандарту доказування «обґрунтована підозра» при вирішенні питання про застосування запобіжних заходів. Так, відповідно до ч. 2 ст. 177 КПК України «підставою застосування запобіжного заходу є *наявність обґрунтованої підозри* (курсив наш. – Р. Б.) у вчиненні особою кримінального правопорушення...».

Розглянемо зміст стандартів доказування «обґрунтована підозра» та «достатні підстави» більш детально. Враховуючи раніше висловлену позицію щодо визначення стандартів доказування у кримінальному процесі, вважаємо за можливе зазначити, що стандарт доказування «обґрунтована підозра» (враховуючи предмет нашого дослідження) слід розуміти як передбачену кримінальним процесуальним законом вимогу, дотримання якої передбачає формування у слідчого судді такого рівня переконання щодо дійсності обставин і фактів кримінального правопорушення, які дозволяють йому прийняти законне й обґрунтоване рішення при розгляді клопотань про надання дозволу на проведення процесуальних дій. При цьому тягар доведення обставин, за наявності або відсутності яких формується зазначений рівень переконання слідчого судді, покладений законодавцем на сторони кримінального провадження.

Щодо стандарту доказування «обґрунтована підозра» при розгляді слідчим суддею питання про обрання запобіжних заходів, то, на нашу думку, він полягає в такому рівні наявних у справі відомостей про обставини або факти кримінального правопорушення, що підтверджуються належними, допустимими, достовірними та достатніми доказами, які дозволяють слідчому судді дійти висновку поза розумним сумнівом про вчинення підозрюваним кримінального правопорушення. Саме вирішення цього питання вимагає від слідчого судді також звернення до стандарту «поза розумним сумнівом».

В іншому разі наявність розумних сумнівів щодо вчинення певною особою кримінального правопорушення має наслідком незадоволення клопотання слідчого, погодженого з прокурором, або прокурора про застосування до такої особи заходів забезпечення кримінального провадження. Можна стверджувати, що при вирішенні слідчим суддею питання про застосування до особи запобіжних заходів він повинен також керуватися стандартом «поза розумним сумнівом», хоче це прямо не передбачено кримінальним процесуальним законом.

Висновки

Підсумовуючи результати проведеного дослідження, можна дійти таких висновків: 1) поняття «функції» та «повноваження слідчого судді» є різнорівневими, повноваження мають факультативне, допоміжне значення щодо функції. Функція судового контролю знаходить свою практичну реалізацію через формальну наявність певного кола повноважень слідчого судді та через їх здійснення під час кримінального провадження; 2) розгляд клопотань про надання дозволу на проведення процесуальних дій є різновидом повноважень слідчого судді, спрямованих на реалізацію ним функції судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні; 3) розгляд клопотань про надання дозволу на проведення процесуальних дій здійснюється у формі доказування, яка стандартизована законодавцем; 4) стандарти доказування – це сукупність правил, якими повинен послуговуватися суб'єкт кримінального провадження і які забезпечують формування в нього рівня переконання, необхідного для прийняття законного та обґрунтованого рішення; 5) під час розгляду клопотань про проведення процесуальних дій (залежно від виду процесуальної дії) слідчий суддя повинен керуватися такими стандартами доказування, як «достатні підстави», «обґрунтована підозра» та «поза розумним сумнівом»; 6) настанова до застосування слідчим суддею стандарту «поза розумним сумнівом» під час вирішення питання про обрання запобіжних заходів прямо не передбачена законом, проте впливає із сутності та завдання цієї процедури.

Список бібліографічних посилань: 1. Крет Г. Р. Система стандартів доказування у кримінальному процесі України. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2019. № 19. С. 132–239. 2. Скрипіна Ю. В. Слідчий суддя в системі кримінально-процесуальної діяльності (порівняльно-правове дослідження) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2008. 219 с. 3. Скрипіна Ю. В. Слідчий суддя в системі кримінально-процесуальної діяльності (порівняльно-правове дослідження) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2008. 20 с. 4. Нагачевський С. В. Функції слідчого судді

під час здійснення досудового розслідування. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2015. Вип. 3. С. 301–310. **5.** Філін Д. Функції суду в досудових стадіях кримінального процесу. *Право України*. 2005. № 1. С. 63–65. **6.** Слюсарчук Х. Р. Стандарти доказування у кримінальному провадженні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Львів, 2017. 24 с. **7.** Вапнярчук В. В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування : монографія. Харків : Юрайт, 2017. 408 с. **8.** Настільна книга професійного судді (кримінальне провадження) / Н. О. Марчук, В. В. Касько, Р. О. Куйбіда та ін. ; за ред. Н. О. Марчук. Київ : Арт-Дизайн, 2015. 248 с. **9.** Гловюк І. В., Степаненко А. С. Стандарт доказування «обґрунтована підозра» у кримінальному провадженні. *Правова позиція*. 2018. № 1. С. 13–20. **10.** Слюсарчук Х. Р. Стандарт доказування в кримінальному провадженні: яка його ідея? *Порівняльно-аналітичне право*. 2015. № 3. С. 219–223. **11.** Ратушна Б. П. Стандарт доказування як критерій достовірності результату судового пізнання. *Право України*. 2012. № 6. С. 282–291. **12.** Степаненко А. С. Стандарт доказування «поза розумним сумнівом» у кримінальному провадженні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Одеса, 2017. 20 с. **13.** Слюсарчук Х. Р. Стандарти доказування у кримінальному провадженні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Львів, 2017. 258 с.

Надійшла до редколегії 14.04.2023

Прийнята до опублікування 18.05.2023



Balats R. M. Standardisation of prof by investigating judges when exercising their powers to consider requests for permission to conduct procedural actions

Based on the modern achievements of the national science in criminal procedure and the development of the theory of evidence in criminal proceedings, in particular, its standardization, the author examines the theoretical prerequisites for standardization of evidence by an investigating judge when considering requests for permission to conduct procedural actions. The following conclusions are emphasised: 1) the concepts of functions and powers of an investigating judge are multilevel, and powers are of optional, auxiliary significance in relation to the function. The function of judicial control finds its practical implementation through the formal existence of a certain range of powers of the investigating judge and through their exercise during criminal proceedings; 2) the consideration of requests for permission to conduct procedural actions is a type of powers of the investigating judge aimed at exercising the function of judicial control over the observance of the rights, freedoms and interests of persons in criminal proceedings; 3) the consideration of requests for permission to conduct procedural actions is carried out in the form of evidence, which is standardised by the legislator; 4) standards of proof are a set of rules that must be followed by the subject of criminal proceedings and ensure that he or she has the level of conviction necessary to make a lawful and reasonable decision; 5) when considering requests for procedural actions (depending on the type of

procedural action), the investigating judge must be guided by the following standards of proof: reasonable grounds, reasonable suspicion; beyond reasonable doubt; 6) the guidelines for the application of the “beyond reasonable doubt” standard by the investigating judge when deciding on the choice of preventive measures are not directly provided for by law, but follow from the nature and objectives of this procedure.

Key words: investigating judge, standards of proof, consideration of requests, procedural actions.

